4వ అధ్యాయం

ఇహ్రామ్ తత్సంబంధిత విషయాలు

٤ - بَابُ الْإِحْرَامِ وَمَا يَتَعَلَّقُ بِهِ

593. హజ్రత్ అబ్దుల్లా బిన్ ఉమర్ (రజి) ఉల్లేఖనం: దైవప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వ సల్లం) మస్జిద్ సమీపంలో తప్ప 'లబ్బైక్' నినాదం చేయలేదు.

(బుఖారీ, ముస్లిం)

(٥٩٣) عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالَى عَنْهُمَا قَالَ: مَا أَهَلَّ رَسُولُ اللّٰهِ ﷺ إِلَّا مِنْ عِنْدِ الْمَسْجِدِ. مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

సారాంశం

ఇక్కడ మస్జిద్ అంటే 'జుల్ హులైఫా' స్థానం అని భావం. దైవప్రవక్త (స) 'బైదా' అనే స్థలంలో ఇహ్రామ్ కట్టుకున్నారని కొంతమందికి కలిగిన అపోహను దూరం చేయడానికి హజ్రత్ అబ్దుల్లాహ్ బిన్ అబ్బాస్ (రజి) ఈ విధంగా అన్నారు. ఆయన (స) మూడుసార్లు 'లబ్బైక్' నినాదం చేసినట్టు హదీసులలో వచ్చింది. ఆయన (స) మస్జిద్‌లో ఉండగానే - రెండు రకతుల నమాజ్ చేసి - లబ్బైక్ పలికారని కొన్ని ఉల్లేఖనాలలో ఉండగా, 'బైదా' శిఖరానికి చేరుకుని అక్కడినుంచి లబ్బైక్ అని ఎలుగెత్తి చాటారని మరికొన్ని ఉల్లేఖనాలలో ఉంది. హదీసులలో పరస్పర వ్యాఘాతం పైకి కనిపిస్తున్నప్పటికీ వాటి మధ్య ఈ విధంగా సమన్వయం చేయబడింది - ఆయన (స) మస్జిద్‌లోనే ఇహ్రామ్ కట్టుకున్నారు. ఆ దృశ్యాన్ని చూచినవారు ఆ స్థితిని మాత్రమే వర్ణించారు. అయితే ఆయన (స) బయటికి వచ్చి ఒంటెపై కూర్చుని బిగ్గరగా లబ్బైక్ నినాదం చేసినపుడు ఆ దృశ్యాన్ని చూచినవారు, దైవప్రవక్త (స) ఇప్పుడే ఇహ్రామ్ దీక్షబూనారని తలపోశారు. ఇక కాస్త ముందుకు వెళ్ళాక - 'బైదా' స్థలంలో ఆయన (స) లబ్బైక్ పలకటం విన్న ప్రజలు, బహుశా దైవప్రవక్త (స) ఇక్కడే ఇహ్రామ్ దీక్షబూని ఉంటారని భావించారు. ఎవరు, ఎప్పుడు, ఎక్కడ ఈ దృశ్యాన్ని చూచారో వారు ఆ స్థితిని యధాతథంగా చిత్రీకరించారు. అందువల్ల ఈ హదీసులలో వైరుధ్యం కనబడుతోంది.

594. ఖల్లాద్ బిన్ సాయిబ్ తన తండ్రి నుంచి గ్రహించిన హదీసు ప్రకారం దైవప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వ సల్లం)

(٥٩٤) وَعَنْ خَلَّادِ بْنِ السَّائِبِ، عَنْ أَبِيهِ رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالَى عَنْهُ، أَنَّ رَسُولَ اللّٰهِ ﷺ

قَالَ: «أَتَانِي جِبْرِيلُ، فَأَمَرَنِي أَنْ آمُرَ أَصْحَابِي، أَنْ يَرْفَعُوا أَصْوَاتَهُمْ بِالإِهْلَالِ». رَوَاهُ الْخَمْسَةُ، وَصَحَّحَهُ التِّرْمِذِيُّ وَابْنُ حِبَّانَ.

ఇలా అన్నారు - "జిబ్రయీల్ (అలైహి స్సలాం) నా దగ్గరకు వచ్చి 'లబ్బైక్'ను బిగ్గరగా పలకమని మీ సహచరులను ఆదేశించండి' అని నన్ను సూచించారు." (దీనిని ఐదుగురు ఉల్లేఖించారు - ఇమామ్ తిర్మిజీ, ఇమామ్ ఇబ్నె హిబ్బాన్ దీనిని ప్రామాణికమైన హదీసుగా ధృవీకరించారు)

సారాంశం

'లబ్బైక్'ను బిగ్గరగా పలకాలన్న దానికి ఈ హదీసు బహిరంగ నిదర్శనం. దైవప్రవక్త (స) సహచరులు ఎంత బిగ్గరగా ఈ 'తల్బియా' పలికేవారంటే, ఒక్కోసారి వారి గొంతు బొంగురు పోయేది. మెజారిటీ ధర్మవేత్తలు కూడా దీంతో ఏకీభవించారు. అయితే 'తల్బియా' కేవలం మినా మరియు మస్జిదె హరామ్ వద్దనే బిగ్గరగా పలకాలని ఇమామ్ మాలిక్ (రహ్మ.లై) అంటారు.

హదీసు ఉల్లేఖకులు

(1) ఖల్లాద్ : ఖల్లాద్ బిన్ సాయిబ్ అన్సార్ వర్గానికి చెందినవారు. ఖజ్రజ్ తెగతో ఈయనకు సంబంధం ఉంది. ప్రముఖ తాబయి. నమ్మదగ్గ ఉల్లేఖకులు. ఈయన సహాబీ అని తలపోసిన వారు పొరబడ్డారు.

(2) సాయిబ్ (రజి). ఖల్లాద్ తండ్రిగారు. ప్రముఖ సహాబీలలో ఒకరు. మారుపేరు అబూ సలమా. బద్ర్ యుద్ధ మైదానంలో వీరమరణం పొందారు.

(٥٩٥) وَعَنْ زَيْدِ بْنِ ثَابِتٍ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ، أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ تَجَرَّدَ لِإِهْلَالِهِ، وَاغْتَسَلَ. رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ، وَحَسَّنَهُ.

595. హజ్రత్ జైద్ బిన్ సాబిత్ (రజి) కథనం ప్రకారం దైవప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వ సల్లం) ఇహ్రామ్ కట్టిన సందర్భంలో బట్టలు విడిచి స్నానం చేశారు. (తిర్మిజీ దీనిని ఉల్లేఖించారు - 'హసన్'గా నిర్ధారించారు)

సారాంశం

ఇమామ్ తిర్మిజీ (రహ్మ.లై) ఈ హదీసును 'హసన్'గా నిర్ధారించగా ఇమామ్ ఉఖైలీ (రహ్మ.లై) దీనిని 'జయీఫ్'గా ఖరారు చేశారు. అయితే ఈ విషయమై అసంఖ్యాకంగా హదీసులు వచ్చాయి. కనుక ఇహ్రామ్ సందర్భంగా స్నానం చేయటం 'మస్నూన్' అనటంలో సందేహానికి తావులేదు.

(٥٩٦) وَعَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالَى عَنْهُمَا، أَنَّ رَسُولَ اللهِ سُئِلَ مَا يَلْبَسُ الْمُحْرِمُ مِنَ الثِّيَابِ؟ قَالَ: «**لَا يَلْبَسُ الْقَمِيصَ، وَلَا الْعَمَائِمَ، وَلَا السَّرَاوِيلَاتِ، وَلَا الْبَرَانِسَ، وَلَا الْخِفَافَ، إِلَّا أَحَدٌ لَا يَجِدُ نَعْلَيْنِ فَلْيَلْبَسِ الْخُفَّيْنِ، وَلْيَقْطَعْهُمَا أَسْفَلَ مِنَ الْكَعْبَيْنِ، وَلَا تَلْبَسُوا شَيْئاً مِنَ الثِّيَابِ مَسَّهُ الزَّعْفَرَانُ، وَلَا الْوَرْسُ**». مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ، وَاللَّفْظُ لِمُسْلِمٍ.

596. హజ్రత్ ఇబ్నె ఉమర్ (రజి) కథనం: "ఇహ్రామ్ కట్టుకునేవారు ఏం ధరించాలి?" అని దైవప్రవక్త (సఅసం) ను ప్రశ్నించటం జరిగింది. దానికి ఆయన (సఅసం) ఇలా వివరించారు: "చొక్కా, తలపాగా, జుబ్బా, పాజమా, టౌజర్, తోలు మేజోళ్లు తొడగరాదు. ఒకవేళ చెప్పులు లేని పక్షంలో మేజోళ్లు ధరించ వచ్చుగాని మోకాళ్ళ క్రిందినుంచీ వాటిని కత్తిరించాలి. కాషాయరంగు బట్టలు గానీ, పసుపు రంగరించిన వస్త్రాలుగానీ ధరించరాదు." (బుఖారీ, ముస్లిం - హదీసు వాక్యాలు మాత్రం ముస్లిం లోనివి)

సారాంశం

'ఇహ్రామ్' కొరకు చొక్కా, పాజమా, జుబ్బా, టోపీ వంటివి ఉపయోగించరాదనీ, ఎవరి వద్దయినా చెప్పులు లేకపోయినట్లయితే వారు తమ తోలు మేజోళ్లను మోకాళ్ల క్రింది భాగం వరకు కత్తిరించి - పాదం కనిపించేలా - తొడుక్కోవాలని ఈ హదీసు ద్వారా స్పష్టమవుతున్నది. ఈ వ్యవహారంపై ధర్మవేత్తల మధ్య భిన్నాభిప్రాయాలున్నాయి.

(٥٩٧) وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالَى عَنْهَا قَالَتْ: كُنْتُ أُطَيِّبُ رَسُولَ اللهِ ﷺ لِإِحْرَامِهِ قَبْلَ أَنْ يُحْرِمَ، وَلِحِلِّهِ قَبْلَ أَن يَطُوفَ بِالْبَيْتِ. مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

597. హజ్రత్ ఆయిషా (ర.అన్హా) కథనం : "నేను దైవప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వ సల్లం) కు ఇహ్రామ్ కట్టక పూర్వం, ఇహ్రామ్ సమయంలో, ఇహ్రామ్ ను విడిచిన సమయంలో సువాసన పూసే దానిని. ఆయన (స) దైవగృహ ప్రదక్షిణ చేయకమునుపు కూడా."

(బుఖారీ, ముస్లిం)

సారాంశం

ఇహ్రామ్ కట్టకపూర్వం సువాసన పూసుకోవటం మంచిది. ఇహ్రామ్ స్థితిలో ఆ సువాసన వస్తూ ఉంటుంది. కాని ఇహ్రామ్ దీక్షబూనిన తరువాత దాన్ని విరమించేవరకూ సుగంధ ద్రవ్యాలను ఉపయోగించకూడదు.

'కాబా గృహ ప్రదక్షిణ చేయకమునుపు' అని హదీసులో వచ్చింది. 'తవాఫె జియారత్' నేపథ్యంలో ఇలా అనబడింది. ఈ తవాఫ్ జిల్‌హజ్ 10వ తేదీన ఖుర్బానీ ఇచ్చి, (హల్ఖ్) క్షవరం చేసుకున్న మీదట చేయబడుతుంది.

(٥٩٨) وَعَنْ عُثْمَانَ بْنِ عَفَّانَ رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالَى عَنْهُ، أَنَّ رَسُولَ اللّٰهِ ﷺ قَالَ: «لَا يَنْكِحُ الْمُحْرِمُ، وَلَا يُنْكِحُ، وَلَا يَخْطُبُ». رَوَاهُ مُسْلِمٌ.

598. హజ్రత్ ఉస్మాన్ బిన్ అఫ్ఫాన్ (రజి) కథనం ప్రకారం దైవప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వ సల్లం) ఇలా ఉపదేశించారు- "ఇహ్రామ్ స్థితిలో వివాహం చేసుకోరాదు, వివాహం చేయించరాదు, సంబంధం నిశ్చయించరాదు." (ముస్లిం)

సారాంశం

అంటే 'ఇహ్రామ్' దీక్షబూనిన తరువాత ఆ స్థితిలో తన నికాహ్ చేసుకోవటంగానీ, ఇంకొకరి నికాహ్ జరిపించటంగానీ, ఎవరికయినా వివాహ సందేశం పంపి పెళ్లి ఖాయం చేసుకోవటంగానీ నిషిద్ధం (హరామ్). దైవప్రవక్త (స) ఇహ్రామ్ స్థితిలో హజ్రత్ మైమూనా (ర.అన్హా)ను నికాహ్ చేసుకున్నారన్న ఇబ్నె అబ్బాస్ (రజి) ఉల్లేఖనం ఒక భ్రమ మాత్రమే. హాఫిజ్ ఇబ్నె ఖయ్యిమ్ (రహ్మ.లై) 'జాదుల్ మఆద్'లో దీనిపై క్షుణ్ణంగా చర్చించారు.

(٥٩٩) وَعَنْ أَبِي قَتَادَةَ الْأَنْصَارِيِّ رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالَى عَنْهُ – فِي قِصَّةِ صَيْدِهِ الْحِمَارَ الْوَحْشِيَّ وَهُوَ غَيْرُ مُحْرِمٍ – قَالَ: فَقَالَ رَسُولُ اللّٰهِ ﷺ لِأَصْحَابِهِ – وَكَانُوا مُحْرِمِينَ –: هَلْ مِنْكُمْ أَحَدٌ أَمَرَهُ، أَوْ أَشَارَ إِلَيْهِ بِشَيْءٍ؟ قَالُوا: لَا، قَالَ: «فَكُلُوا مَا بَقِيَ مِنْ لَحْمِهِ». مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

599. హజ్రత్ అబూ ఖతాదా అన్సారీ (రజి), తానింకా ఇహ్రామ్ దీక్షబూనని సమయంలో అడవి గాడిద (జిబ్రా)ను వేటాడిన వృత్తాంతానికి సంబంధించి ఇలా అన్నారు : దైవప్రవక్త (సఅసం) ఇహ్రామ్ స్థితిలోవున్న తన సహచరుల నుద్దేశ్యించి "మీలో ఎవరయినా ఇతనికి ఈ మేరకు ఆజ్ఞాపించారా? లేక ఇతని వైపునకు ఎవరయినా ఈ మేరకు సంజ్ఞ చేశారా?" అని అడిగారు. 'లేదు' అని వాళ్లంతా సమాధానమిచ్చారు. "అయితే మిగిలివున్న దాని మాంసాన్ని తినండి" అని ఆయన (స) సెలవిచ్చారు.

(బుఖారీ, ముస్లిం)

పూర్వరంగం

ఈ వృత్తాంతం యొక్క పూర్వరంగం ఇలా వుంది : హజ్రత్ అబూ ఖతాదా (రజి) దైవప్రవక్త (సఅసం)తో కలసి బయలుదేరారు. కాని ఈయన తన కొంతమంది సహచరులతోపాటు వెనుక ఉండిపోయారు. హజ్రత్ అబూ ఖతాద (రజి) అప్పటికింకా ఇహ్రామ్ కట్టుకోలేదు. కాని ఆయన వెంటనున్నవారు మాత్రం ఇహ్రామ్ కట్టుకున్నారు. వాళ్లంతా అడవి గాడిద (జిబ్రా)ను చూచీ చూడనట్లుగా వదిలేశారు. కాని అబూ ఖతాద (రజి) దృష్టి దానిపై పడగానే గుఱ్ఱమెక్కి దాన్ని వెంబడించసాగారు. తనకు తన కఱ్ఱ నివ్వమని ఆయన సహచరులను కోరారు. కాని వాళ్లంతా అందుకు నిరాకరించారు. అయినాసరే అబూ ఖతాద (రజి) అడవిగాడిదను వెంబడించి, గాయ పరిచారు. తరువాత దాన్ని జిబహ్ చేసి అబూ ఖతాద (రజి) కొంత మాంసం తిన్నారు. సహచరులు కూడా తిన్నారు. కాని తరువాత వాళ్లంతా సందిగ్ధంలో పడిపోయారు.

దైవప్రవక్త (స) ను సమీపించిన తరువాత జరిగినదంతా చెప్పారు. దాని సమాధానం హదీసు రూపంలో వచ్చింది.

ఇహ్రామ్ కట్టుకోని వ్యక్తి గనక అడవి జంతువును వేటాడితే, ఆ వేటలో ఇహ్రామ్ కట్టుకున్న వ్యక్తులు ఏవిధంగానూ సహకరించకుండా ఉంటే - అట్టి పరిస్థితిలో ఆ మాంసాన్ని వాళ్లంతా తినవచ్చు. అయితే దీనికి సంబంధించిన మరిన్ని వివరాలు రాబోయే హదీసులో ఉన్నాయి.

600. హజ్రత్ సాబ్ బిన్ జస్సామ లైసీ (రజ) కథనం ప్రకారం, ఆయన ఒక అడవి గాడిద (జిబ్రా)ను కానుకగా దైవప్రవక్త (సఅసం) వద్దకు పంపించారు. ఆ సమయంలో ఆయన (స) 'అబ్వా' లేక 'వద్దాన్' అనే స్థలంలో వున్నారు. ఆయన (స) దాన్ని తిరిగి పంపిస్తూ, "మేము ఇహ్రామ్ స్థితిలో ఉండటం వల్ల దీన్ని వాపసు చేస్తున్నాము" అని సెల విచ్చారు. (బుఖారీ, ముస్లిం)

(٦٠٠) وَعَنِ الصَّعْبِ بْنِ جَثَّامَةَ اللَّيْثِيِّ رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالَى عَنْهُ، أَنَّهُ أَهْدَى لِرَسُولِ اللّٰهِ ﷺ حِمَاراً وَحْشِيًّا، وَهُوَ بِالْأَبْوَاءِ أَوْ بِوَدَّانَ، فَرَدَّهُ عَلَيْهِ، وَقَالَ: «إِنَّا لَمْ نَرُدَّهُ عَلَيْكَ إِلاَّ أَنَّا حُرُمٌ». مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

సారాంశం

ఈ హదీసు ఇంతకు ముందు వచ్చిన హదీసుకు భిన్నంగా కనిపిస్తుంది. ముహ్రిమ్ కొరకు (ఇహ్రామ్ కట్టుకున్నవారి కొరకు) వేటాడిన జంతుమాంసం నిషిద్ధం. ఆ వేటలో ఇహ్రామ్ కట్టు కున్నవారు పాల్గొన్నా పాల్గొనకపోయినాసరే ఆ మాంసాన్ని వారు తినకూడదు. కాని మొదటి హదీసులో తినవచ్చని ఉంది. ఈ రెండు హదీసులను ఈ విధంగా క్రమబద్ధం చేయవచ్చు -

వేట ఇహ్రామ్ స్థితిలో వున్న వారి కోసమే చేయబడితే అట్టి జంతువుల మాంసం ముమ్మాటికీ నిషిద్ధమే. ముస్నద్ అహ్మద్, ఇబ్నె మాజాలోని ఉల్లేఖనం ప్రకారం హజ్రత్ అబూ ఖతాద (రజి)

దైవప్రవక్త (సఅసం) వద్దకు వచ్చి, 'అయ్యా! మీ కోసమే నేను ఈ జంతువును వేటాడాను' అని అంటారు. కాని ఆయన (సఅసం) ఆ జంతుమాంసాన్ని ముట్టుకోనయినా లేదు.

ఇక తిర్మిజీలోని వేరొక హదీసును గమనించండి - హజ్రత్ జాబిర్ (రజి) కథనం ప్రకారం ఆయన (స) ఇలా అన్నారు: "ఇహ్రామ్ స్థితిలో నేలపై చేయబడిన వేట మీ కొరకు ధర్మసమ్మతమే. అయితే మీరు దాన్ని వేటాడటంగానీ, మీ కోసమని ప్రత్యేకంగా వేటాడి ఉండటంగాని జరగరాదు."

దీన్నిబట్టి అర్థమయ్యేదేమిటంటే వేటలో ప్రత్యక్షంగాగానీ, పరోక్షంగాగానీ ఇహ్రామ్ కట్టుకున్నవారి ప్రమేయం ఉంటే, లేదా వాళ్ల విందుకోసం ఆ జంతువు వేటాడబడి ఉంటే దాని మాంసం తినటం అధర్మం. ఇట్టి పరిస్థితి గనక లేకుంటే 'ముహ్రిమ్' వ్యక్తి వేటాడిన జంతు మాంసాన్ని తినవచ్చు.

హదీసు ఉల్లేఖకులు

సాబ్ బిన్ జస్సామ (రజి). లైస్ తెగకు చెందినవారు. అందువల్ల లైసీగా పిలువబడ్డారు. 'వద్దాన్' మరియు 'అల్ అబ్వా'లలో ఉండేవారు. హజ్రత్ అబూబక్ర్ (రజి) ఖిలాఫత్ కాలంలో ఈయన మరణించారు. ఖిలాపతె ఉస్మాన్ (రజి) వరకూ జీవించి ఉన్నారని ఇంకొక కథనం ఉంది.

(٦٠١) وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالَى عَنْهَا، قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ ﷺ: خَمسٌ مِنَ الدَّوَابِّ كُلُّهُنَّ فَواسِقُ، يُقْتَلْنَ فِي الحِلِّ وَالْحَرَمِ: الْعَقْرَبُ، وَالْحِدَأَةُ، وَالْغُرَابُ، وَالْفَأْرَةُ، وَالْكَلْبُ الْعَقُورُ». مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

601. హజ్రత్ ఆయిషా (ర.అన్హా) ఉల్లేఖనం: దైవప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వ సల్లం) ప్రబోధించారు : "ఐదు రకాల జంతువులు హానికరమైనవి. వాటిని ఇహ్రామ్ స్థితిలో ఉన్నా లేకున్నా (కన బడిన చోటల్లా) చంపివేయాలి. అవేమంటే: (1) తేలు (2) గ్రద్ద (3) కాకి (4) ఎలుక (5) కరిచే (పిచ్చి) కుక్క. (బుఖారీ, ముస్లిం)

(٦٠٢) وَعَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالَى عَنْهُمَا، أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ احْتَجَمَ وَهُوَ مُحْرِمٌ. مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

602. నిశ్చయంగా దైవప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వ సల్లం) ఇహ్రామ్ స్థితిలో నుండగా శరీరానికి సూది గ్రుచ్చి రక్తం తీశారని హజ్రత్ అబ్దుల్లాహ్ బిన్ అబ్బాస్ (రజి) తెలిపారు. (బుఖారీ, ముస్లిం)

(٦٠٣) وَعَنْ كَعْبِ بْنِ عُجْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: حُمِلْتُ إِلَى رَسُولِ اللّٰهِ

603. హజ్రత్ కాబ్ బిన్ ఉజ్రా (రజి) కథనం : (ఇహ్రామ్ స్థితిలో వున్న) నన్ను దైవప్రవక్త (సఅసం) సమక్షంలోకి ఎత్తుకు

ﷺ وَالْقَمْلُ يَتَنَاثَرُ عَلَى وَجْهِي، فَقَالَ: «مَا كُنْتُ أُرَى الْوَجَعَ بَلَغَ بِكَ مَا أَرَى، أَتَجِدُ شَاةً؟» قُلْتُ: لَا، قَالَ: «فَصُمْ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ، أَوْ أَطْعِمْ سِتَّةَ مَسَاكِينَ، لِكُلِّ مِسْكِينٍ نِصْفُ صَاعٍ». مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

రావటం జరిగింది. పేలు నా ముఖంపై పడుతున్నాయి. ఆయన (స) నా పరిస్థితిని చూచి, "వ్యాధి నిన్ను నేను చూస్తున్న ఈ స్థితికి చేరుస్తుందని అనుకోలేదు. నీ దగ్గర మేక ఉందా?" అని అడిగారు. 'లేదు' అని నేను జవాబిచ్చాను. "మూడు రోజులు ఉపవాసం పాటించు లేదా ఆరుగురు పేదవాళ్లకు తలో అర్థ 'సా' చొప్పున అన్నంపెట్టు" అని ఆయన (స) బోధించారు. (బుఖారీ, ముస్లిం)

సారాంశం

ఉపవాసం ఉండటం లేదా పేదవాళ్లకు అన్నం పెట్టడం అన్నది 'పరిహారం' గా అన్నమాట! ఇహ్రామ్ స్థితిలో ఉండటం మూలంగా కాబ్ బిన్ ఉజ్రా తలలోని పేలను కూడా చంపలేదు. దైవప్రవక్త (స) ఈయనకు శిరోముండనం చేయించుకోమని కూడా సలహా ఇచ్చారు.

హదీసు ఉల్లేఖకులు

కాబ్ బిన్ ఉజ్రా (రజి) గొప్ప సహాబీలలో ఒకరు. అల్ బాలీ తెగకు చెందినవారు. అన్సార్ వర్గానికి మద్దతుదారులు. కొంతకాలం 'కూఫా'లో గడిపారు. ఎట్టకేలకు మదీనాలోనే హిజ్రీ 51లో మరణించారు.

(٦٠٤) وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: لَمَّا فَتَحَ اللّٰهُ عَلَى رَسُولِهِ مَكَّةَ، قَامَ رَسُولُ اللّٰهِ ﷺ فِي النَّاسِ، فَحَمِدَ اللّٰهَ، وَأَثْنَى عَلَيْهِ، ثُمَّ قَالَ: «إِنَّ اللّٰهَ تَعَالَى حَبَسَ عَنْ مَكَّةَ الْفِيلَ، وَسَلَّطَ عَلَيْهَا رَسُولَهُ

604. హజ్రత్ అబూ హురైరా (రజి) కథనం : అల్లాహ్ తన సందేశహరుని (సల్లల్లాహు అలైహి వ సల్లం) కి మక్కా విజయం ప్రసాదించగా దైవప్రవక్త (సఅసం) ప్రజలమధ్య నిలబడి దైవ స్తోత్రం చేశారు. అనంతరం ఆయన (స) ఇలా అన్నారు : "నిశ్చయంగా అల్లాహ్ ఏనుగుల (బారి) నుండి మక్కాను కాపాడాడు. అయితే తన సందేశహరుని (సఅసం)కి, విశ్వాసులకు దీనిపై ఆధిక్యతను వొసగాడు. నిస్సందేహంగా నాకు పూర్వం మక్కా ఎవరికొరకు కూడా హలాల్ (ధర్మసమ్మతం) గావించబడ

وَالْمُؤْمِنِينَ، وَإِنَّهَا لَمْ تَحِلَّ لِأَحَدٍ كَانَ قَبْلِي، وَإِنَّمَا أُحِلَّتْ لِي سَاعَةً مِنْ نَهَارٍ، وَإِنَّهَا لَنْ تَحِلَّ لِأَحَدٍ بَعْدِي، فَلاَ يُنَفَّرُ صَيْدُهَا، وَلاَ يُخْتَلَى شَوْكُهَا، وَلاَ يَحِلُّ سَاقِطَتُهَا إِلاَّ لِمُنْشِدٍ. وَمَنْ قُتِلَ لَهُ قَتِيلٌ فَهُوَ بِخَيْرِ النَّظَرَيْنِ»، فَقَالَ الْعَبَّاسُ: إِلاَّ الْإِذْخِرَ، يَا رَسُولَ اللهِ! فَإِنَّا نَجْعَلُهُ فِي قُبُورِنَا وَبُيُوتِنَا، فَقَالَ: «إِلاَّ الْإِذْخِرَ». مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

లేదు. కాని నా కోసం ఒక దినములో ఒక ఘడియ 'హలాల్' గావించబడింది. నిశ్చయంగా నా తదనంతరం ఇది ఎవరి కొరకూ హలాల్ అయి ఉండదు. అంటే ఇక్కడ దేనినయినా వేటాడటంగానీ, ఇక్కడి ముళ్ల వృక్షాలను నరకటంగానీ, క్రిందపడిన వస్తువును - దాన్ని పోగొట్టు కున్నవాడు గుర్తుపడితే తప్ప - ఎత్తు కోవటం గానీ ధర్మసమ్మతం కాదు. తమ మనిషి ఎవరైనా చంపబడితే వారు తమ ముందున్న రెండు మార్గాలలో ఏదో ఒకదానిని ఎన్నుకునే స్వేచ్ఛాధికారం కలిగి ఉంటారు." హజ్రత్ అబ్బాస్ (రజి) ఇలా విన్నవించుకున్నారు : 'దైవ ప్రవక్తా (స)! ఇజ్ఖిర్ (గడ్డి) తప్ప! ఎందుకంటే దాన్ని మేము సమాధులలో, ఇండ్లలో ఉపయోగిస్తాము' అని అన్నారు. అప్పుడాయన (స), "సరే. ఇజ్ఖిర్ తప్ప (అంటే దాన్ని కోసుకునేందుకు అనుమతి ఇవ్వబడుతోంది)!" అన్నారు. (బుఖారీ, ముస్లిం)

సారాంశం

తమ ముందున్న రెండు మార్గాలలో ఏదో ఒక దానిని ఎన్నుకోవటమంటే అర్థం వారు నేరస్థుడ్ని శిక్షించడానికయినా అంగీకరించాలి, లేదా రక్తపరిహారమన్నా వసూలు చేయాలి. రెండూ నెరవేరాలంటే అది కుదిరేపని కాదు. పైగా ఇది కూడా మరో అన్యాయం అవుతుంది.

'ఇజ్ఖిర్' అనేది ఒక రకమయిన సువాసనతో కూడుకున్న గడ్డి. దాన్ని అరబ్బులు ఇండ్ల పైకప్పు లపై వేసుకునేవారు. సమాధులను పూడ్చిపెట్టడానికి కూడా ఈ గడ్డిని ఉపయోగించేవారు.

పవిత్ర మక్కా ఇతరులకు హరాం (నిషిద్ధం) గావించబడటంలోని మర్మం ఏమిటంటే ఈ నగరంలో హత్య చేయటం, రక్తపాతం సృష్టించటం హరామ్. ఈ నగరంలో ప్రవేశించిన వ్యక్తికి ఒక విధంగా అభయం లభించినట్లే. అక్కడ జంతువులను వేటాడటం, వృక్షాలను నరకటం సయితం నిషిద్ధం. ఆఖరికి ఏదైనా వస్తువు నేలపై పడి వున్నా దాని యజమాని వచ్చే వరకూ ముట్టుకోరాదు. ఇన్ని విధాలుగా మక్కా నగరం ప్రజల కొరకు హరామ్ గావించబడింది.

(٦٠٥) وَعَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ زَيْدِ بْنِ عَاصِمٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ ﷺ قَالَ: «إِنَّ إِبْرَاهِيمَ حَرَّمَ مَكَّةَ، وَدَعَا لِأَهْلِهَا، وَإِنِّي حَرَّمْتُ الْمَدِينَةَ، كَمَا حَرَّمَ إِبْرَاهِيمُ مَكَّةَ؛ وَإِنِّي دَعَوْتُ فِي صَاعِهَا وَمُدِّهَا بِمِثْلِ مَا دَعَا بِهِ إِبْرَاهِيمُ لِأَهْلِ مَكَّةَ». مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

605. హజ్రత్ అబ్దుల్లాహ్ బిన్ జైద్ బిన్ ఆసిమ్ (రజి) కథనం ప్రకారం దైవప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వ సల్లం) ఇలా ప్రవచించారు: "నిశ్చయంగా ఇబ్రాహీం (అలైహిస్సలాం) మక్కాకు పవిత్రతను కల్పించారు. ఇక్కడ నివసించే వారికై ప్రార్థించారు. ఏ విధంగానయితే ఇబ్రాహీం (అలైహిస్సలాం) మక్కాను పవిత్రంగా ఖరారు చేశారో నిస్సందేహంగా (అదేవిధంగా) నేనూ మదీనాకు పవిత్రతను ఒసగాను. మక్కాలో నివసించే వారికొరకు ఇబ్రాహీం (అలైహిస్సలాం) ఏ విధంగా ప్రార్థించారో అదే విధంగా నేనునూ మదీనా (కొలతలు, తూనికలైన) 'సా' మరియు 'ముద్'ల గురించి ప్రార్థించాను." (బుఖారీ, ముస్లిం)

సారాంశం

మక్కా ముకర్రమా మాదిరిగా మదీనా తయ్యిబా కూడా పవిత్రమైనదని ఈ హదీసు ద్వారా రూఢీ అవుతోంది. అంటే మదీనా నగరంలో కూడా జంతువులవేట, నరమేధం నిషేధించబడ్డాయి. అక్కడి చెట్లు నరకటం, దురాచారాలను సృష్టించటం కూడా నిషిద్ధమే.

(٦٠٦) وَعَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ: «الْمَدِينَةُ حَرَامٌ مَا بَيْنَ عَيْرٍ إِلَى ثَوْرٍ». رَوَاهُ مُسْلِمٌ.

606. హజ్రత్ అలీ (రజి) కథనం ప్రకారం దైవప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వ సల్లం) ఇలా ప్రవచించారు - "ఐర్ నుండి సౌర్ వరకు గల మదీనా ప్రదేశమంతా పవిత్రమైనది (నిషిద్ధమైనది)." (ముస్లిం)

సారాంశం

'ఐర్' ఒక పర్వతం పేరు. ఇది మదీనా నగరానికి దక్షిణాన ఉంది. 'సౌర్' అనేది ఒక చిన్న పర్వత గుట్ట. ఇది మదీనాకు ఉత్తరాన ఉహుద్ పర్వతం వెనుక ఉంది. సూర్ పర్వతం ఒకటి మక్కాలో కూడా ఉంది. దివ్య ఖుర్ఆన్‌లో ప్రస్తావనకు వచ్చిన ఆ 'సూర్' వేరు. ఈ 'సౌర్' వేరు. మక్కాలో ఉన్న సూర్ గుహలో దైవప్రవక్త (స) హిజ్రత్ సందర్భంగా తలదాచుకున్న సంగతి విదితమే.

ఈ హదీసు ప్రకారం ఐర్ - సౌర్‌ల మధ్య గల మదీనా ప్రాంతం అంతా పవిత్రమైనదనీ, అక్కడ నరమేధం, వేట, చెట్లు నరకటం వంటివన్నీ నిషేధించబడ్డాయనీ తెలుస్తోంది.